

עפ"א 56744/03/21 - סלימאן נאסר אלדין נגד מדינת-ישראל, המשרד להגנת הסביבה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

22 ביולי 2021

עפ"א 56744-03-21 נסר אל דין נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת עפרה ורבנר

סלימאן נאסר אלדין

המעורר:

ע"י ב"כ עו"ד בנימין פילובסקי

- נגד -

מדינת-ישראל, המשרד להגנת הסביבה

המשיבה:

ע"י ב"כ עו"ד ענאן דאגר

פסק דין

1. לפני ערעור על הכרעת-הדין מ-18.6.20 וגזר-הדין מ-11.2.21 של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט שלמה בנג'ו) ב-ת"פ 44577-10-15.

בהתאם להכרעת-הדין נקבע כי המערער, שכהן בפועל כמהנדס המועצה המקומית דלית אל-כרמל, שבתחום שיפוטה מצויה תחנת שאיבה ראשית לביוב, המכונה "תחנת ואדי אל-פש" (להלן: "**תחנת השאיבה**") היה בקיא במתרחש בתחנת השאיבה, ולא הוכיח כי נקט בכל האמצעים הסבירים להפסיק את העבירה שעניינה זרימת ביוב ושפכים שונים מתחנת השאיבה לאפיק נחל אורן, העובר בסמוך לתחנת השאיבה, ובכך זיהם מקור מים, כהגדרתו בחוק המים, תשי"ט-1959 (להלן: "**חוק המים**").

בית-משפט קמא קבע כי התקלות הנוגעות לזיהום הנחל, עצמתן, תדירותן, ומשכן, מלמדות כי היה על המערער לעשות הרבה יותר, ומוקדם יותר, על-מנת למנוע את הזיהום.

בגזר-הדין צוין כי המערער הורשע בריבוי עבירות של זיהום מים לפי סעיף 20ב(א) ביחד עם סעיף 20א(א), ועם סעיף 20כב לחוק המים, ונדחתה בקשתו לביטול ההרשעה, הן מן הטעם שלא הוכח נזק קונקרטי, והן מן הטעם שלאור נסיבות העניין ומהות העבירות, לא סבר בית-משפט קמא שיש מקום לביטול ההרשעה.

בית-משפט קמא הטיל על המערער קנס בסך 20,000 ₪ או 200 ימי מאסר תמורתו, לתשלום ב-20 תשלומים שווים ורצופים לטובת המשרד לאיכות הסביבה.

כן הטיל בית-משפט קמא על המערער התחייבות כספית בסך 40,000 ₪ להימנע במשך 3 שנים מביצוע העבירות אותן ביצע.

בהמשך פסק דין זה תפורט בהרחבה הנמקת בית-משפט קמא בהתייחס לדחיית הבקשה לאי-ההרשעה.

2. הודעת הערעור מעלה טיעונים מדוע לא היה מקום להרשיע את המערער, כאשר המדובר במהנדס הרשות בפועל, שפוטר, לגרסתו, לפני 21.8.11, והוחזר מכוח צו בית-הדין לעבודה, ואשר, כגרסתו, קוצצו סמכויותיו, ולטענתו לא היה אחראי על תחנת השאיבה ולא היה באפשרותו למנוע התקלות שארעו בה.

במעמד הדיון מ-22.6.21 הגיעו ביניהם הצדדים להסכמה, והצהירו לפרוטוקול בית-המשפט, כי המערער אינו מתמקד בערעורו בטיעון כי יש להתערב בהכרעת-הדין, אלא מבקש להתמקד ולהכריע בערעור בסוגיית בקשתו לאי-ההרשעה, כאשר נקודת המוצא של שני הצדדים הינה שהכרעת-הדין בעינה עומדת (עיין עמוד 1 שורות 6-8 לפרוטוקול הדיון מיום 22.6.21).

משהמערער חזר בו למעשה מערעורו על הכרעת-הדין, אין הוא רשאי להעלות טענות המשיגות על הקביעות העובדתיות ששימשו בסיס להכרעת דין זו, ויש להתמקד בשאלה האם בהינתן הקביעות העובדתיות שנקבעו בהכרעת הדין על ידי בית משפט קמא, יש מקום לאי-ההרשעה?

כתב-האישום שהוגש בבית-משפט קמא

3. כתב-האישום בבית משפט קמא התייחס למספר עבירות ובמסגרתו הואשמו המועצה המקומית דלית אל-כרמל, ראש המועצה בתקופה הרלוונטית מר כרמל נסר אלדין, המערער ששימש כמהנדס או כמהנדס בפועל של המועצה המקומית דלית אל-כרמל בתקופה הרלוונטית לכתב-האישום ומר שריף אבו חמד שהיה ראש אגף תפעול ותחזוקה וממלא מקום תברואן המועצה המקומית דלית אל-כרמל והיה אחראי לתפעול השוטף של תחנת שאיבת השפכים בתקופה הרלוונטית לכתב-האישום.

4. המערער הינו מי שהיה הנאשם 3, בבית משפט קמא, והוא לא הואשם באישום הראשון בכתב-האישום אלא רק באישום השני. משכך, אפרט את הנטען בכתב-האישום בהתייחס לאישום השני בלבד.

באישום השני בכתב-האישום נטען כי במועדים שונים בחודשים אוגוסט 2011 ונובמבר 2011 נמצא כי הביוב ושפכים שונים זרמו מתחנת השאיבה של המועצה המקומית דלית אל-כרמל לאפיק נחל אורן, העובר בסמוך לתחנת השאיבה, והמהווה "מקור מים" כהגדרתו בחוק המים.

עוד נטען בכתב-האישום כי המשרד להגנת הסביבה התרה במועצה המקומית דלית אל-כרמל וביתר הנאשמים מספר פעמים, אולם אלו לא פעלו כנדרש ולא הביאו לסילוק המפגע ולהפסקת הזרמת השפכים לנחל אורן, ובכך גרמו לזיהום מקור מים ולא נמנעו מפעולה מזהמת או מפעולה העלולה לגרום לזיהום מים, במישרין או בעקיפין.

הוראות החוק על פיהן הואשמו הנאשמים באישום השני, וביניהם המערער, הינן איסור זיהום, עבירות

לפי סעיפים 20ב(א-ב) יחד עם סעיפים 20כ"א(א) ו-20כ"ב לחוק המים.

הכרעת-הדין בבית-משפט קמא

5. בית משפט קמא בהכרעת הדין ציין כי הנאשמים כפרו באחריותם לביצוע העבירות המפורטות בכתב-האישום תוך שהוא מציג לעצמו את השאלה, בהתייחס לאישום השני, האם נעשו מעשים או מחדלים שגרמו או שהיו עלולים לגרום לזיהום מים ומה אחריות הנאשמים לאותם מעשים או מחדלים.

בית משפט קמא פירט את הוראות סעיף 20ב(א) לחוק המים המורה על חובה להימנע מפעולה המזהמת מים או עלולה לגרום לזיהום מים כאשר מדובר בעבירה של אחריות קפידה, וכאשר המדובר גם באיסור קיום מחדל שטמונה בו סכנה לזיהום המים.

כמו-כן, פירט בית משפט קמא את הוראות סעיף 20כ"ב לחוק המים המטיל אחריות גם על מנהל או עובד בכיר בתאגיד שביצע את העבירה לפי סעיף 20כ"א לחוק המים, אלא אם כן מוכיח אותו אדם שהעבירה נעברה שלא בידיעתו, או שנקט את כל האמצעים הסבירים כדי למנוע או להפסיק את העבירה.

6. בית משפט קמא התייחס להוראות החוק והפסיקה בכל הקשור להטלת אחריות פלילית על נושאי משרה במועצה המקומית דלית אל-כרמל ולכך שהטלת האחריות הפלילית מטרתה להבטיח כי נושאי המשרה ינקטו באמצעים נאותים ובאמצעי זהירות למנוע את קיום העבירות.

7. באשר לתשתית העובדתית בכל הקשור לאישום שעניינו זיהום מים, ציין בית משפט קמא כי הונחו לפניו דוחות סיור שבוצעו במיקום תחנת השאיבה וכאשר מדוחות אלה עלה כי קיימת משאבה אחת מקולקלת מזה מספר חודשים וב-22.8.2011 הסתבר כי גם במשאבה השנייה התגלתה תקלה ומערכת ההתראה הייתה מנותקת ולא הופעלה וערוץ הנחל התמלא בביוב שגלש, ככל הנראה בלילה, מתחנת השאיבה לפני שמנהל הביוב והניקוז הגיע והחל להפעיל באופן ידני את המשאבה. מהדוח עלה כי גם ב-23.8.2021 התקלה עדיין לא תוקנה.

בכל הקשור לדיווח על תקלות אלה, נטען כי נשלח מכתב למערער (ת/50) המדובר במכתב מתאריך 24.8.2011 הכולל אף תמונות מ-22.8.2011 ומ-23.8.2011 ובו הוראות להמשך טיפול. על המסמך חתום מר ערן יגיל מהמשרד להגנת הסביבה.

עוד צוין על ידי בית משפט קמא כי בתאריך 14.11.2011 בוצע סיור נוסף אשר אף בו נצפתה זרימה מהביוב ובתאריך 21.11.2011 בוצע סיור שבו נצפתה גלישה של הביוב לערוץ הואדי.

בנסיבות אלה קבע בית משפט קמא כי המדובר במצב חמור של זרימת מי ביוב לנחל אורן, הנמשכת ימים רבים, המסכנת את מי התהום ואף מסכנת מטיילים העלולים לבו במגע עם מי הנחל המזוהמים.

בכל הקשור בהתראות שנשלחו, הרי ההתראה ת/47 נשלחה לראש המועצה המקומית דלית אל-כרמל והתראה

מ-23.11.2011 נשלחה למועצה המקומית ולראש המועצה.

בית משפט קמא אף הפנה לחוות דעת מומחה של ערן יגיל - ת/51 בנוגע לשפכים שזרמו לנחל אורן, וכן התייחס לטעות הקולמוס בפתיח של חוות הדעת.

בית משפט קמא קבע כי לא ניתן לקבוע על-פי חוות הדעת ממצא ברמת הוודאות הנדרשת בהליך פלילי בכל הנוגע להוכחת זיהום פוזיטיבי לנחל ולא הובאה שרשרת הראיות בנוגע לדגימה מ-23.11.2011.

בהקשר לכך קבע בית משפט קמא כי אי הוכחת מעשה פוזיטיבי שהביא לזיהום הנחל עדיין אינה שוללת את האפשרות להוכיח ביצוע העבירה בדרך של מחדל שעניינו הימנעות ממעשה שיש בו כדי לגרום לסיכון של זיהום.

עובדתית קבע בית משפט קמא כי מחומר הראיות ניתן ללמוד כי הוזרמו שפכים לנחל אורן, וזאת בשל תקלה שלא טופלה במשאבת המים בתחנת השאיבה.

הדרישות הינן לקיום משאבת גיבוי, גנרטור בעת הפסקת חשמל וקיום התראה במצב בו המשאבה אינה עובדת. תקלות בדרישות אלה יצרו סיכון ברור בעל וודאות של היתכנות ממשית לזיהום הנחל.

בית משפט קמא קבע כי טענות הנאשמים על-כך שהשפכים הגיעו לנחל ממקום אחר ולא מתחנת השאיבה שבה חלו תקלות, הינה טענה סתמית שהופרכה בחלל האוויר ושלא נתמכה בראייה כלשהי וכאשר הנטל הינו על הנאשמים, ובהם גם המערער - הנאשם 3, כי עשו כל שאפשר להימנע מביצוע העבירה.

בסיכומי של דבר, קביעת בית משפט קמא הינה כי הוכחו עובדות האישום השני בכל הקשור בקיום מחדל שעלול היה לגרום לזיהום מים, וכי יש לזכות את הנאשמים מעבירה שעניינה מעשה פוזיטיבי של זיהום מים.

בכל הקשור לאישום השני ציין בית משפט קמא כי המדובר בעבירה שאינה מסוג פשע ואינה מחייבת קיום שימוע, וכן ציין כי המדובר בעבירה מסוג אחריות קפידה אשר לגביה די בהוכחת הרכיב הפיזי שבעבירה כדי להוכיח את התקיימותה.

8. בכל הקשור במערער, ציין בית משפט קמא כי המערער כיהן כמהנדס המועצה המקומית ואף בעבר היה בתפקיד זה כממלא מקום עקב פירוקה של עיר הכרמל (שהייתה איחוד המועצות המקומיות דלית אל-כרמל ועוספיא).

בית משפט קמא ציין כי בהחלטת בית-הדין האזורי לעבודה בחיפה בס"ע 57153-09-11 (28.12.11) בנוגע למכרז לתפקיד מהנדס המועצה המקומית נקבע על ידי בית-הדין לעבודה כי המערער ימשיך לכהן כמהנדס המועצה המקומית דלית אל-כרמל עד לתאריך 1.1.2014, כל זמן שהוא מכהן בצורה טובה. בכך נסמך בית משפט קמא על נ/16 שהינו פרוטוקול הדין בבית הדין לעבודה, הסכם הפשרה שבין הצדדים ופסק הדין שנתן תוקף להסכם הפשרה, וזאת לאחר שהמערער הגיש תביעה לבית-הדין לעבודה בכל הקשור במכרז פומבי שפורסם לתפקיד מהנדס המועצה המקומית דלית אל כרמל, כאשר הוא היה המתמודד היחיד במכרז הפנימי.

בית משפט קמא ציין כי במכרז שביצעה המועצה המקומית דלית אל-כרמל לתפקיד מהנדס המועצה ובעת בחינת מועמדותו של המערער (נ/18) מסר המערער עצמו כי הוא המשיך בתפקידו כמהנדס המועצה המקומית דלית אל-כרמל לאחר פירוק עיר הכרמל.

בנסיבות אלה לא קיבל בית משפט קמא את טענות המערער כי לא היו לו סמכויות לפעול בתקופה שבין פירוק עיר הכרמל ועד למינויו הרשמי כמהנדס המועצה המקומית דלית אל-כרמל.

בית משפט קמא הגדיר את תפקידו של המערער בתקופה הרלוונטית לאישום השני כמהנדס המועצה המקומית בפועל וציין כי סמכויותיו כוללות גם סמכויות פיקוח ורישוי ואחריות לעבודות ציבוריות בתחום הרשות לרבות תשתיות הביוב ותחזוקתן וכאשר תחנת השאיבה הינה בתחום סמכותו של מהנדס הרשות.

בית משפט קמא היפנה לעדותו של מנהל התפעול והתחזוקה שמסר כי היה כפוף למערער - מהנדס המועצה וכן קבע כי המערער היה בקיא במתרחש בתחנת השאיבה ובחקירתו מ-13.3.2012 תיאר המערער את הליקויים בתחנת השאיבה ואת הפעולות הנדרשות לתיקון המצב.

בית משפט קמא אף ציין את טיעוני המערער, שלגרסתו היה מופקד על תפעול שוטף של תחנת השאיבה רק ממועד מינויו הפורמלי כמהנדס המועצה המקומית, כאשר מינוי זה נעשה לאחר חודש אוגוסט 2011.

בית משפט קמא הפנה ל-נ/27 מתאריך 26.9.2011 עוד לפני מינויו הפורמלי של המערער למהנדס המועצה המקומית, כאשר המערער עצמו מגדיר את תפקידו כמהנדס המועצה עוד בטרם המינוי הפורמלי, בכל הקשור בפנייה לשיפוץ 2 משאבות בתחנת השאיבה ובהכנת מכרז לרכישת 2 משאבות חדשות.

בנסיבות אלה קבע בית משפט קמא כי נושא הביוב היה בתחום אחריותו של המערער, כי עובדתית אירעו מחדלים ותקלות בתחנת השאיבה שהביאו לגלישת מי שופכין לנחל אורן והמערער נושא באחריות לכך כמי שמופקד על התפקוד התקין של תחנת השאיבה בהיותו מהנדס הרשות.

בית משפט קמא קבע שהמערער היה בקיא במתרחש בתחנת השאיבה והיה מודע לזיהום באפיק נחל אורן (עיין סעיף 175 להכרעת הדין).

בכל הקשור לשאלה האם המערער נקט בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע או להפסיק את העבירה והאם המדובר בעבירה שנעברה בידיעתו של המערער, ציין בית משפט קמא כי המערער לא הוכיח שנקט בכל האמצעים הסבירים להפסיק את העבירה, והמסמך היחיד שהוגש מטעמו הינו בקשה להכנת מכרז לשיפוץ המשאבות בתחנת השאיבה, אל מול מצבור ראיות שיש בהן כדי להוכיח מחדלים מצדו של המערער.

בית משפט קמא סבר כי על המערער היה לעשות יותר והרבה יותר מוקדם על-מנת למנוע את בעיית גלישת מי השופכין לנחל אורן.

המלצת התסקיר

9. בתסקיר מיום 26.1.2021 צוין כי המערער משמש כיושב ראש ועדה מרחבית לתכנון ובנייה ואמור לשמש בתפקידו זה עד 26.6.2021 או עד למינוי יושב ראש אחר, וגם משמש כממלא מקום מהנדס ועדה אחרת וכן כנציג של רשות המהנדסים בוועדות בוחנים שונות ברחבי הארץ.

עוד צוין בתסקיר כי המערער שימש בשנים 2009-2013 כמהנדס המועצה המקומית דלית אל-כרמל וקודם לכן כמהנדס עיר הכרמל כך שמדובר בשנים רבות בהן שימש המערער כמהנדס רשות מקומית.

למערער אין עבר פלילי, והוא לא היה מעורב בעבירה אחרת כלשהי לאחר העבירה משנת 2011, שבגינה הואשם בבית משפט קמא, ובתסקיר צוין כי הסבירות להישנות התנהגות עוברת חוק הינה נמוכה.

המלצת שירות המבחן הייתה כי יש לבטל את ההרשעה ולהטיל על המערער צו של"צ בהיקף של 60 שעות למשך שנה שיהווה ענישה מוחשית חינוכית בדרך של תרומה ועשייה חברתית וזאת בצירוף קנס כספי.

גזר-הדין והנמקת בית משפט קמא לדחיית הבקשה לאי-הרשעה

10. בית משפט קמא ציין כי המשיבה הגישה טיעונים בכתב לעונש ובהם התייחסות לסוגיית אי-ההרשעה בעבירות אסדרתיות ונטען על ידי המשיבה כי אין מקום לביטול ההרשעה נוכח חומרת הפגיעה הסביבתית והיעדר נזק קונקרטי וכן בשים לב לטיב העבירות ודרגת הרשלנות.

בית משפט קמא ציין כי המשיבה טענה למתחם ענישה שכולל קנס והתחייבות.

באשר לטענות המערער, ציין בית משפט קמא כי אלה התמקדו בביטול ההרשעה כאשר לטענת המערער טיב העבירה ונסיבות ביצועה מאפשר הימנעות מהרשעה, תוך הסתמכות על רע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' דוד שבתאי** (10.9.2013) (להלן: "**הלכת שבתאי**").

עוד ציין בית משפט קמא את טענות המערער כי לאור כוונתו לשרת בתפקידים שונים, לרבות תפקידים סטוטוריים, הרשעתו עלולה לפגוע בו.

11. בית משפט קמא הפנה להוראות סעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי המאפשר ביטול הרשעה תוך הטלת צו מבחן או צו של"צ, ללא הרשעה, וכן הפנה להוראות סעיף 71א(ב) לחוק העונשין תשע"ז-1977.

בית משפט קמא הפנה לכלל שנקבע בע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** (21.8.97) (להלן: "**הלכת כתב**") שהינו הרשעה משהוכח ביצוע העבירה ואי-ההרשעה כחריג המוחל רק כאשר אין פרופורציה בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מהרשעתו.

בית משפט קמא ציין כי בהתאם להלכת שבתאי, גם בעבירות אסדרתיות מסוג אחריות קפידה חלה הלכת כתב, על-אף היעדר היסוד הנפשי אלא שזו מוחלת בגמישות רבה יותר.

בית משפט קמא אף הפנה לפסיקת בית משפט המחוזי בנוגע לכך שאי-הרשעה הינה רק במקרים חריגים ביותר.

בית משפט קמא התייחס לכל הנאשמים שלפניו וציין כי הנאשמים כולם טענו כי מטה לחמם ייפגע ואפשרויות התעסוקה שלהם תצומצמנה, אולם לפי קביעתו לא הוכח קיום נזק קונקרטי ממשי מעבר לפגיעה בשם הטוב, ואין די בנזק פוטנציאלי, דהיינו יש להוכיח קיום נזק בעל הסתברות ממשית.

בית משפט קמא ציין כי כל הנאשמים עובדים ומתפרנסים מאז שהורשעו (הכרעת-הדין הייתה בתאריך 18.6.2020) והמערערים הינם בעלי תפקידים בכירים, ללא עבר פלילי, אשר נושאים באחריות פלילית מתוקף תפקידם ואין להימנע מהרשעה רק בשל כך, שאם לא כן, על בתי משפט שמרשיעים בכירים במגזר הציבורי או הפרטי, יהיה להימנע מהרשעה.

בכל הקשור לסוג העבירות, ציין בית משפט קמא כי בהלכת שבתאי היה מדובר בהזרמת שפכים לנחל עקב פגיעה בקו סניקה ותוך זיהום נחלים ואף שם נדונה שאלת ביטול הרשעה של נאשמים שהורשעו בעבירות דומות לעבירות בהן הורשע המערער, לפי חוק המים כאשר הנסיבות שם לא נשאו אופי של אשם מוסרי מובהק.

בהקשר לכך ציין בית משפט קמא, לאור פסיקה במקרים דומים, כי יש לבחון את נסיבות העבירה, האם המדובר באדישות או ברשלנות מוגברת, את הימשכות העבירה, את השאלה האם המדובר בנזק שלא ניתן לתקנו וכדומה.

במקרים קודמים בפסיקה, כאשר המדובר היה ברשלנות רבתי ובהיעדר נזק קונקרטי, לא בוטלה ההרשעה.

בית משפט קמא סבר כי כל הנאשמים הואשמו בריבוי עבירות של זיהום מתמשך של מים כאשר היו התראות למכביר ולכן סבר כי המדובר ברשלנות במדרג גבוה ובנזק סביבתי חמור ואין מקום להימנע מהרשעה, גם לו היה מוכח קיום נזק קונקרטי.

טענות המערער בערעור בנוגע לאי-הרשעה

12. המערער טען כי צירוף טענותיו באשר לזיכוי וכאשר לגרסתו כפסע היה בינו ובין זיכוי, מביא לכך שיש לקבל את המלצת שירות המבחן ולהימנע מהרשעתו.

המערער הדגיש כי במועד ביצוע העבירות הנטענות בהתאם לכתב אישום בבית משפט קמא, הוא סיים את תפקידו כמהנדס המועצה והמשיך לכהן רק מכוח צו מניעה שניתן על ידי בית-הדין לעבודה בחיפה.

המערער הצביע על התפקידים אותם הוא ממלא כיום במספר וועדות לתכנון ובנייה וכן ציין כי היה נציג ציבור בבית הדין לעבודה ושימש בתפקידים ציבוריים שונים, וכי בתפקידים אלה יש צורך בהצגת עבר נקי והוא מעוניין להמשיך לתפקידים אלה בתחום התכנון והבנייה והרשעתו בעבירה שקשורה לתחום הגנת הסביבה, עלולה לגרום לכך שלא יבחר בשנית.

המערער הדגיש כי את התפקידים אותם הוא ממלא כיום, הוא החל למלא לפני הרשעתו ועל-כן אין רבותא באמור בגזר-דינו של בית משפט קמא על פיו הוא, כמו גם יתר הנאשמים עובדים ומתפרנסים מאז שהורשעו, שכן אין המדובר בראייה כלשהי שעמדה לנגד עיני בית משפט קמא על-כך שלמערער יתאפשר לקבל תפקיד חדש, אלא שהוא המשיך בעבודה אותה ביצע קודם לכן.

המערער הביע חשש כי לאחר שתסתיים תקופת הכהונה באותו תפקיד אותו הוא ממלא כיום, לא יתאפשר לו לקבל תפקיד אחר.

המערער טען כי בית משפט קמא לא התמקד ולא דן ספציפית בעניינו וכי רוב הדיון בבית משפט קמא התמקד בנאשמים האחרים.

בכל הקשור לחומרת העבירה, טען המערער כי בית משפט קמא לא התייחס כלל לשאלה מה הוא הסטנדרט המחייב בהפעלת תחנת שאיבה ולא התייחס לכך שההתראות שנשלחו על ידי המשרד להגנת הסביבה לא הובאו, לטענתו, לידיעתו, ועל-כן היה מקום לבצע אבחנה בין עניינו של המערער לעניינם של האחרים בכל הקשור באי קבלת ההתראות.

יש לציין כי בבית משפט קמא נטען מפי המערער, כי ייגרם לו נזק, שכן הוא בן 66, קרוב מאוד לפרישה מהשירות הציבורי, וההרשעה תסב נזק למעמדו ולתפקידים אותם הוא ממלא (הטיעונים הושמעו בבית משפט קמא בחודש אוגוסט 2020, כך שמן הסתם המערער כיום מתקרב או אף הגיע לגיל הפרישה [עניין לעניין זה בעמודים 315-317 לפרוטוקול בבית משפט קמא]).

המערער לא הבהיר במסגרת טיעונו לאילו תפקידים בשירות המדינה או בשלטון המקומי הוא יכול להגיש את מועמדותו לאחר הגיעו לגיל 67.

13. המערער ביקש לצרף ראייה נוספת, שלא הובאה לפני בית משפט קמא, שעניינה הצורך שלו להצהיר בעת הגשת מועמדות, האם יש לגביו הרשעה או הליך מתנהל, ואכן ראייה כזו צורפה בתאריך 23.6.2021, ומשהמשיבה לא הגיבה על הבקשה לצירוף ראייה, התאפשר צירופה.

המערער צירף טופס שאלון לאיתור מועמד לנציג בעל דעה מייעצת בוועדה מקומית, טופס אותו מילא ב-28.10.2015 (דהיינו לפני למעלה מ-5 שנים) וכאשר בטופס זה יש לציין בסעיף 10 הליכים משפטיים בהם היה המערער מעורב לרבות השאלה האם יש למערער הרשעות בפלילים לגביהן טרם חלפה תקופת ההתיישנות, האם יש כתבי אישום תלויים ועומדים כנגד מגיש המועמדות, האם נחקר תחת אזהרה והאם הוטל עליו לשלם כופר/כסף בגין עבירה.

לטענת המערער הטופס מולא בטרם הגיע לידי כתב-האישום שהוגש בבית משפט קמא, אולם כיום

וככל שהוא יידרש למלא כי הוא הורשע בפלילים, תהא לכך השלכה על אפשרות מינויו לתפקיד בוועדת תכנון ובנייה, והדבר עלול למנוע את מינויו, או את המשך תפקידו.

14. המערער הוסיף וטען כי היה מקום לבצע אבחנה בינו לבין הנאשמים האחרים בסוגיית אי-ההרשעה כאשר הוא לא הואשם באישום הראשון וכאשר בתקופה הרלוונטית לא היה לו משרד בבניין המועצה והוא לא היה שותף לתקלה בחודש נובמבר 2011 ולטענתו לא היו לו סמכויות בתקופה זו, ורוב המסמכים לא כותבו אליו והמסמכים לא הומצאו לו.

עוד טען המערער כי חלוף הזמן מאז שנת 2011, דהיינו לפני כעשר שנים, לא נלקח בחשבון על ידי בית משפט קמא לעניין אי-ההרשעה וכתב-האישום הוגש לאחר שהמערער כבר לא היה עובד המועצה המקומית דלית אל-כרמל.

תשובת המשיבה מדוע היא סבורה כי יש להותיר את הרשעת המערער

15. המשיבה הפנתה לטיעוניה בבית משפט קמא שסומנו כסת/1 ולפסיקה שצורפה לבית משפט קמא בסוגיית אי-ההרשעה בעבירות אסדרתיות וכן להשלמת טיעון מ-10.8.2020 בבית משפט קמא. לטענת המשיבה המערער לא הצביע בבית משפט קמא על נזק קונקרטי, ולאחר הגשת כתב-האישום בבית משפט קמא בחודש אוקטובר 2015, אף קיבל המערער תפקיד ציבורי בכיר של יושב ראש ועדה מקומית.

בכל הקשור בטענות המערער כי לא קיבל התראות של המשרד להגנת הסביבה, נטען כי בית משפט קמא התרשם שהמערער היה בקיא במתרחש וכי בקיאות זו הייתה בגדר סמכותו ואחריותו למערכות של התשתיות במועצה המקומית ועל-כן אין הוא זקוק לקבלת התראות של גורמי אכיפה.

המשיבה טענה כי הוכחת קבלת התראה רלוונטית רק לעניין הטלת קנס על-בסיס יומי לכל יום שבו נמשכת העבירה, שאז דרושה ראייה של קבלת התראה בכתב, אולם לא לעצם הטלת האחריות, ואין ספק, כפי שאף עולה מחקירתו של ראש אגף תפעול ותחזוקה וממלא מקום תברואן המועצה המקומית, שהמערער כמהנדס המועצה היה אחראי על עניין תחנת השאיבה שבה הייתה דליפה.

עוד נטען על ידי המשיבה כי אין זה רלוונטי אם המערער הורשע במעשה פוזיטיבי או הורשע במחדל, לעניין אי-ההרשעה, כאשר המדובר בזיהום מקור מים.

המשיבה אף סברה כי אין מקום להסתתר מאחורי כסות של עבודה מכוח צו מניעה, שכן אם המערער ביקש צו מניעה ועתר לבית-הדין לעבודה על-מנת להמשיך בתפקידו ולכהן כמהנדס מועצה, הדבר מחייב אותו בכל החובות בהן מחויב מהנדס מועצה, ואין הוא יכול ליהנות רק מהזכויות מכוח הגדרתו בתפקיד זה בלא החובות הנלווים לתפקיד.

יש לציין כי הקנס שביקשה המשיבה בהתייחס למערער היה הקנס הנמוך ביותר מבין הקנסות

המבוקשים לגבי יתר הנאשמים, שכן המערער הורשע רק באישום השני.

המשיבה בטיעוניה אף ציינה כי הנאשם 4 התמודד על תפקיד במהלך ניהול ההליך הפלילי ואף זכה בו ולכן להרשעתו אין השפעה כלשהי על המשך תפקידו בשירות הציבורי.

בכל הקשור למערער, נטען על ידי המשיבה כי המערער התקדם בתפקידיו בשירות הציבורי לאחר ביצוע העבירות תוך שממהנדס מועצה מקומית הוא עבר להיות מהנדס וועדה מרחבית לתכנון ובנייה ואף ליושב ראש וועדה מקומית אחרת לתכנון ובנייה.

כן נטען על ידי המשיבה כי ההרשעה לא תגביל את המערער בעיסוקו במקצועו כמהנדס בישראל ובכל הקשור להתנהלותו של המערער במסגרת תפקידו במועצה המקומית דלית אל-כרמל, העלתה המשיבה את השגותיה באשר לאופן התנהלותו של המערער, ולגרסתה בנסיבות העניין, גם אם תוגבל אפשרותו של המערער למלא תפקיד ציבורי הרי המדובר בהגבלה ראויה.

המשיבה הפנתה לפסקי הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה הן בעניין ע"פ 10261-08-17 **מדינת ישראל נ' שמן תעשיות בע"מ** (10.1.18) (להלן: "**עניין שמן תעשיות**") והן בעניין ע"פ 1003-09-17 **מדינת ישראל נ' דור כימיקלים בע"מ ואח'** (29.1.18) (להלן: "**עניין דור כימיקלים**").

לטענת המשיבה הדרך היחידה להרתיע רשויות מקומיות ולהגביר את מידת האחריות והזהירות הינה באמצעות הרשעה הן של המועצות והן של בעלי התפקידים.

המשיבה טענה כי לאור **הלכת שבתאי** יש לבחון האם נאשם הורשע גם באחריות ישירה לביצוע העבירה בנוסף על אחריותו כנושא משרה בתאגיד או ברשות המקומית, יש לבחון האם על-פי נסיבות המקרה מדובר באחריות קפידה או שניתן ללמוד מהעובדות על מודעות של הנאשם למעשיו ומה רמת המודעות ויש לבחון את מהות העבירות והיקף המעשים שיוחסו לנאשם ושבגינם הורשע ואת נסיבות ביצוע העבירות.

ספציפית בנסיבות העניין, נטען על ידי המשיבה כי המדובר בהתנהלות ארוכה, רציפה וחמורה של עבירות מתמשכות ולא בכשל נקודתי חד-פעמי שטופל ותוקן.

16. בכל הנוגע לראיה הנוספת שהגיש המערער במסגרת הערעור, נטען על ידי המשיבה כי אין במסמך זה כדי לשנות או להשפיע על ההחלטה בשאלת אי-ההרשעה.

יש לציין כי המשיבה לא הגישה תגובה לבקשה להוספת ראיה עד 12.7.2021 ואף לא טרחה לבקש אורכה להגשת תגובתה, משכך נעתר בית המשפט לבקשה להוספת ראיה כאמור בהחלטה מיום 13.7.2021, אולם ניתנה אפשרות נוספת למשיבה להתייחס להשלכות אותה ראיה נוספת לעניין אי-ההרשעה.

לטענת המשיבה, עצם העובדה כי מועמד נשאל על עבר פלילי והוא נדרש לפרט את מהותו של אותו עבר פלילי, אין בה כדי להוכיח כי אותו מועמד לא יתקבל לתפקיד מאחר והורשע בעבר בעבירה

פלילית, שכן לו היה מדובר במניעה מוחלטת של אפשרות להגיש מועמדות הדרישה הייתה לציין האם למועמד עבר פלילי, אם לאו. לחלופין, הדרישה הייתה יכולה לקבוע הצגת תעודת יושר כתנאי להתמודדות לתפקיד בלא צורך בפירוט מהות ותוכן העבר הפלילי.

משכך, המדובר באיזכור עבר פלילי שבשיקול דעת מקבלי ההחלטה לשקול האם יש בו כדי להשליך על קבלת המועמד, אם לאו.

המשיבה הדגישה כי המערער לא המציא מסמך המצביע על-כך שהרשעה על עבירה על חוק המים, מונעת ממנו להגיש מועמדות או להתקבל לתפקיד בוועדות תכנון ובנייה.

המשיבה ציינה כי סיום תפקידו של המערער כיושב ראש הוועדה המקומית הינו מאחר והמדובר במינוי לפרק זמן קצוב ואינו קשור לשאלת ההרשעה ולגרסת המשיבה אין המדובר בעיסוק עיקרי של המערער.

בנוסף לכך נטען על ידי המשיבה כי המערער לא צירף מסמך המצביע על-כך שהוא הגיש מועמדות לכהונה נוספת כיושב ראש וועדה מקומית, כך שהמערער לא הצביע על נזק קונקרטי שמצדיק ביטול הרשעה ואין כל ראיה כי תפגע כהונתו של המערער כמהנדס וועדה מקומית לתכנון ובנייה בעקבות ההרשעה.

עוד נטען על-ידי המשיבה כי המערער לא התייחס, בבקשתו להגשת ראיה נוספת, לשאלה האם לאחר שמילא את השאלון שאותו צירף לבקשה להגשת ראיה נוספת, ובמהלך הליך בחירתו לתפקיד עדכן את הגורמים הרלוונטיים, כי הוגש נגדו כתב-אישום, וככל שעדכן ובכל זאת נבחר, יש בכך משום אינדיקציה שההליך הפלילי לא שלל את מינויו.

לגרסת המשיבה ככל שתהא פגיעה במערער, המדובר בפגיעה מינורית שאינה קונקרטית וכאשר סוג העבירה בה הורשע המערער הינה עבירה שבדרך כלל מואשמים בה נושאי משרות בשירות הציבורי או בשלטון המקומי, אשר מטבע הדברים הינם בעלי שאיפות להתמודד על תפקידים בכירים יותר, כך שאין המדובר במקרה יוצא דופן או חריג.

דיון והכרעה

17. המערער צירף לטיעונו לעונש בבית משפט קמא את קורות חייו, שאכן הינם מרשימים וניתן לראות שהוא תרם רבות במסגרת התפקידים השונים אותם מילא, לרבות בתפקידו כמהנדס רשות מקומית. כן ניתן לראות כי למערער משפחה לתפארת וכי כל ילדיו למדו ותורמים לחברה איש איש בדרכו ובמקצועו.

יחד עם זאת, עיון בחומר הראיות שעמד לנגד עיניי בית משפט קמא מצביע על-כך שקביעת בית משפט קמא שהמערער הוא שהיה אחראי, בתוקף תפקידו כמהנדס הרשות המקומית, על תשתיות הביוב, מעוגנת היטב בחומר הראיות וכידוע ערכאת הערעור אינה מתערבת בקביעות העובדתיות של הערכאה הדיונית.

גם בתקופה שלאחר ביטול איחודן של הרשויות המקומיות דלית אל-כרמל ועוספיה ופירוק עיר הכרמל, המשיך המערער לשמש כמהנדס המועצה המקומית.

בהתאם לתקנות הרשויות המקומיות (ביטול איחוד המועצות המקומיות דלית אל כרמל ועוספיה) (הוראת שעה), תשע"ג-2013, התמודד המערער במכרז פנימי כמתמודד יחיד ובתאריך 21.8.11 החליטה ועדת הבחינה לצאת למכרז חיצוני לתפקיד מהנדס המועצה ואכן פורסם מכרז כזה שבעקבותיו הגיש המערער את תביעתו בצירוף בקשה למתן צו מניעה בתיק ס"ע 57153-09-11 בבית הדין האזורי לעבודה בחיפה.

מן הסתם ברור למערער כי כל עוד הוא מכהן בתפקיד ובוודאי כאשר הוא נלחם על זכותו להמשיך ולכהן בתפקיד זה, ובית הדין לעבודה נעתר לפנייתו, מוטלות עליו החובות המוטלות על מהנדס רשות מקומית. כפי שצוין לעיל, בסופו של דבר הסתיים ההליך בו נקט המערער בהסכמת הצדדים, אשר ניתן לה תוקף של פסק דין, ועל פיה ימשיך המערער לכהן כמהנדס המועצה המקומית דלית אל-כרמל, עד 1.1.14.

יש לציין כי מעדותו בבית הדין לעבודה, של אחד מחברי ועדת הבחינה במכרז הפנימי, מר רונן סגל, עלה כי אחת הבעיות שהטרידו את חברי ועדת הבחינה הינה ענין התשתיות בישוב שתפקידו של מהנדס הרשות לדאוג להן ובהן גם תשתית הביוב (פרוטוקול הדיון הוגש לבית משפט קמא).

עוד עולה מחומר הראיות וכפי שציין בית משפט קמא, כי המערער פנה במכתבים בחודש ספטמבר 2011, כמהנדס המועצה המקומית וזאת בעניין מכרז לשיפוץ משאבות, כך שהמערער היה מודע לבעיה הקיימת בתחנת השאיבה, והמערער הוא אשר היה אחראי על תחום התשתיות לרבות תשתית הביוב.

18. **בהלכת שבתאי** דן בית-המשפט העליון בערעור המדינה על פסק-דין של בית-המשפט המחוזי בחיפה ב-ע"פ 39853-06-11 **פולקביץ' פלג נ' המשרד לאיכות הסביבה** (19.3.19), והתייחס לשאלה האם יש מקום להחיל אמות מידה שונות לגבי הימנעות מהרשעה בפלילים, כאשר מדובר בעבירות רגולטוריות (אסדרתיות) מסוג אחריות קפידה.

בית-המשפט העליון, מפי כב' השופט פוגלמן, התייחס בפסק-הדין לכך שהכלל מקום בו הוכחה אשמתו של אדם בפלילי הינו הרשעה, כאמור בסעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי, כאשר בעקבות ההרשעה יש לאותו אדם שהורשע רישום פלילי, שתכליתו לאפשר לחברה להתגונן מפני סיכון של הפרה חוזרת של החוק על-ידי מי שהפר אותו בעבר, ורישום זה עשוי להשליך על כשרותו של אדם להתמנות או להיבחר לתפקידים ציבוריים, דהיינו הרישום עלול להגביל אפשרות תעסוקתית בעתיד.

האפשרות לאי-הרשעה, למרות שהוכחה אשמתו של אדם, מעוגנת בהוראות סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי, ובסעיף 71א(ב) לחוק העונשין.

ההלכה בעניין אי-הרשעה, כפי שנפסקה **בהלכת כתב** הינה כי יש צורך בשני תנאים מצטברים על-מנת להימנע מהרשעה, קיום פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, וכן כי המדובר בסוג עבירה המאפשרת לוותר בנסיבות העניין על הרשעה, מבלי לפגוע מהותית בשיקולי ענישה.

דהיינו, נבחנת עצמת הפגיעה של ההרשעה הפלילית בנאשם אל מול התועלת של ההרשעה לאינטרס

הציבורי.

בית-המשפט העליון פסק כי יש ליתן את הדעת לאופיין של העבירות כעבירות אחריות קפידה, בעת ששוקלים את שאלת ההרשעה בפלילים והרישום הפלילי, כאשר עבירות של אחריות קפידה הינן לפי טבען בדרגת חומרה פחותה.

בית-המשפט העליון אף ציין כי הימנעות מהרשעה מגבילה את הסנקציות העומדות לרשות בית-המשפט, ועלולה לשדר מסר מקל כלפי הציבור, כך שהאיזון יהא הגמשת הכלל בנוגע להימנעות מהרשעה בפלילים ביחס לסוג עבירות אלה.

וכך נפסק מפי כב' השופט ג'ובראן בעניין שבתאי:

"נראה כי גם ביישום ההלכה הנוהגת, כפי שנקבעה בעניין כתב ובפסיקה שצעדה בעקבותיו, בית-המשפט אינו עוצם את עיניו למאפיינים המיוחדים של העבירות האסדרתיות, ואין מניעה לתת לנתון זה משקל באיזון הכולל... כפועל יוצא ניתן להקל על הנטל המוטל על כתפי הנאשם להראות את עצמת הפגיעה שתיגרם לו כתוצאה מההרשעה כתנאי לאי-הרשעתו בדין. המסקנה הינה שאת הלכת כתב ניתן להחיל בגמישות רבה יותר בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה"

19. ברע"פ 3602/17 **צבי כהן נ' הוועדה המקומית טייבה** (2.8.17) נדונה בקשה לאי הרשעה בעבירות על חוק התכנון והבניה ועל חוק רישוי עסקים ונפסק מפי כבוד המשנה לנשיאה, השופט ג'ובראן, כי לא התרשם שהרשעת מבקש רשות הערעור שם מביאה לפגיעה שעוצמתה גוברת על יתר השיקולים שצריכים להילקח בחשבון, גם בהינתן סוג העבירות בהן מדובר. זאת תוך קביעה כי הערכאה הדיונית מצאה שהמבקש שם לא עמד בנטל להראות שהעבירות נעברו בלא ידיעתו או שנקט באמצעים למנוע ביצוען, וכאשר אף בעניין צבי כהן, לא אימץ בית המשפט את המלצת שרות המבחן.

דהיינו, גם בעבירות אסדרתיות שרף ההוכחה לגבי עצמת הפגיעה והנזק הקונקרטי הנדרש בהן נמוך מאשר בעבירות אחרות, עדין יש צורך לטעון לנזק קונקרטי שאינו ספקולטיבי, ועדין יש לבחון מה סוג העבירה בה מדובר, ומה האינטרס הציבורי שיש לקחת בחשבון לעומת הפגיעה שבהרשעה.

20. המשיבה בטיעוניה בבית משפט קמא הדגישה שעבירות סביבתיות פוגעות בערכים חברתיים של שמירה על הסביבה ושל בריאות הציבור ושמירת משאבי טבע ושבדרך כלל המדובר בעבירות המבוצעות על רקע כלכלי, אולם בעניינו של המערער אין המדובר בעבירה המבוצעת על רקע כלכלי.

יחד עם זאת, מדובר בעבירה שאכן פוגעת בערכים חברתיים של שמירה על הסביבה ועל בריאות הציבור והמערער לא הוכיח כי ייגרם לו נזק קונקרטי, מה גם שלא ברור כלל עד כמה יכול המערער להמשיך ולכהן בתפקידים השונים בתחום וועדות התכנון והבניה, בין היתר לאור משך הקדנציות בתחומים אלה, כמו גם גילו של המערער כיום.

בכל הקשור לכך שעבירות על דיני איכות הסביבה פוגעות באיכות החיים, בהנאה מהטבע, בבריאות, ואף עלולות לגרום נזק לדורות הבאים, עיין בספרו של דניאל פיש, "דיני איכות הסביבה בישראל" מהדורה שנייה (2014), 239 המתייחס אף לכוונת המחוקק באשר לדרך האפקטיבית למניעת העבירות, שהינה העמדתם לדין של נושאי משרה שיכולים להשפיע על מניעת העבירות ולא עשו כן (זאת, כל עוד לא בחר המחוקק בחלופה של אכיפה מנהלית בכל הקשור בעבירות סביבתיות).

21. גם בהינתן הראיה הנוספת שהגיש המערער במסגרת הערעור, ושהמשיבה לא הגישה במועד תגובתה לבקשה לצירוף הראיה הנוספת, לא הוכיח המערער נזק ממשי ממוקד, אלא לכל היותר הסתברות תיאורטית לקיום נזק ולכך שעניין הרשעה הפלילית עשוי להילקח בחשבון כאחד השיקולים ככל שהמערער יגיש מועמדותו בעתיד לתפקיד בשירות הציבורי או ברשויות המקומיות. (ויש לזכור כי נכון להיום המערער מתקרב או הגיע לגיל הפרישה). בנסיבות אלה אין מקום להיעתר לקבלת הערעור ולהורות על אי הרשעה, על סמך ראיה נוספת זו.

יש להוסיף ולציין כי מחומר הראיות שעמד לנגד עיני בית משפט קמא עולה שבתאריך 15.6.17 מונה המערער ליו"ר הועדה לתכנון ובניה אצבע הגליל, דהיינו המינוי היה לאחר שכבר הוגש כנגדו כתב-האישום ובמהלך ניהול המשפט, וניהול המשפט לא היה בו כדי למנוע את מינויו.

יתר על-כן, יש לציין כי הרשעתו של המערער אינה בעבירה בתחום התכנון והבניה, אין המדובר בעבירה שיש עמה קלון ולא ברור כלל עד כמה הרשעה זו, לאור עברו הנקי של המערער קודם להרשעה זו ולאור עשייתו הרבה, תשלול ממנו אפשרות לכהן בתפקידים בתחום מומחיותו.

בית משפט זה במסגרת שיקוליו, לא צריך לשים עצמו במקום הרגולטור ראו לעניין זה רע"פ 5478/19 **לוינג נגד מדינת ישראל** (25.8.2019) בו קבע בית המשפט העליון:

"אני סבור כי גם אם עלולה להיפגע יכולתה של המבקשת לשמש כמפקדת בצה"ל, יש להותיר את הדין בדבר בידי הגורם המוסמך. הדבר עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי שכן משנמצא כי נאשם ביצע עבירה פלילית שעלולה להשפיע על כשירותו לעיסוק מסוים, מן הראוי כי הדבר יבחן על ידי הגורמים המוסמכים לכך"

על האמור לעיל יש להוסיף כי בעבר מינוי לתפקיד של יו"ר ועדה מרחבית לתכנון ובניה היה מלכתחילה לחמש שנים בלבד.

עיין לעניין זה בס"ע 48444-12-10 **מהנה הזימה נ' מדינת ישראל הוועדה המרחבית לתכנון ובניה גליל מרכזי** (21.2.12).

22. בנוסף להעדר נזק קונקרטי וברור יש לקחת בחשבון גם את סוג העבירה שעניינה מחדל במניעת זיהום מקורות מים, שהיה מחדל מתמשך ולא חד פעמי, וכאשר קביעתו העובדתית של בית משפט קמא הייתה

שהמערער היה מודע לתקלות בתחנת השאיבה. עבירה של זיהום מים מצריכה הרתעה, ומדיניות הענישה בעבירה כזו צריכה להיות הרשעה ולא אי הרשעה, על-מנת לשדר מסר לפיו מקום שקיימת תקלה בתשתיות הביוב ברשות המקומית שגורמת להזרמת ביוב, לרבות שמנים ודלקים, לאפיק נחל, ובכך לזיהום מים, יש לטפל בה באופן מידי ודחוף ולא להזניח העניין במשך חודשים, דבר העלול לגרום לפגיעה בטבע ובמי תהום, ולסיכון הציבור עקב כך.

למקרה דומה בו הורשעה מועצה מקומית וראש המועצה בעבירות על חוק המים בשל תקלות חוזרות ונשנות בתחנת שאיבה, שבעקבותיהם הוזרמו שפכים לערוץ נחל, עיין בע"פ 59670-02-15 **מועצה מקומית שיבלי ואח' נ' מדינת ישראל, המשרד לאיכות הסביבה** (13.5.2015) אשר אף בו הודגש כי מטרת החוקים האסדרתיים והסנקציה הפלילית שלצידם, הינה לגרום לבעלי התפקידים ברשויות להפנות תקציבים לשמירה על חוקי הגנת הסביבה ולמנוע נזקים סביבתיים. באותו עניין התייחס בית המשפט אף לעניין ההתראות שקיבלו המערערים שם להפסיק את הזיהום, וכן לכך שלא נעשה די על-מנת למנוע את הפגיעה.

גם בעפ"ג 4129-03-11 **מדינת ישראל נ' ענאד אלעסם** (27.6.11) קיבל בית המשפט ערעור של המדינה על אי-הרשעה בעבירה של איכות הסביבה שעניינה הזרמת שפכים מתחנת שאיבה של המועצה המקומית תל-שבע אל נחל באר-שבע והרשיע את ראש המועצה, תוך התייחסות לכך שהמדובר בעבירות חמורות הפוגעות באיכות הסביבה ובציבור בכללותו וכאשר שמירת הסביבה ומקורות המים הינה ערך בעל אינטרס ציבורי עליון. בפסק הדין קיימת גם התייחסות לשיקולי ההרתעה שבהרשעה על-מנת למנוע הישנות עבירות מסוג זה.

עניינו של המערער אינו דומה להלכת שבתאי ולעניין פולקביץ' שכן שם נקבע על ידי בית המשפט שלא היה מדובר בעצימת עיניים ולא הוכחה מודעות האורגנים שפעלו מטעם החברות לקיומו של קו סליקה, בעוד שבעניינו של המערער נקבע על ידי בית משפט קמא כי המערער היה מודע לבעיות בתחנת השאיבה.

גם ברע"פ 8971/15 **כולבו חצי חינוך בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל, המשרד לאיכות הסביבה** (27.1.2016) נפסק מפי כבוד השופט שוהם בהקשר לעבירה של זיהום מים ועבירה של לכלוך רשות רבים ותוך ייחוס האחריות לעבירות אלה לנושאי משרה, כי אין מקום להימנעות מהרשעה וכי לא הוכח כי סוג העבירה, בנסיבותיה, מאפשר לוותר על הרשעה, מבלי לפגוע, באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים.

כבוד השופט שוהם הדגיש את הפגיעה שנגרמה לערכי הנוף ולאיכות הסביבה וכן הדגיש כי גם לגבי עבירות אסדרתיות של אחריות קפידה, ההלכה הינה שהימנעות מהרשעה היא החריג.

בעניין **שמן תעשיות**, נפסק מפי כבוד השופטת תמר נאות-פרי כי אין הצדקה לביטול הרשעה ואין בחששות התאורטיים שהעלו שני המנכ"לים שם כדי להרים את הנטל להוכיח נזק ממשי המצדיק הימנעות מהרשעה, כאשר על-פי רוב הפרופיל הממוצע של נושא משרה שנגדו מוגש כתב-אישום בתיקים מעין אלה הינו של נושא תפקיד בכיר, ללא עבר פלילי, שהינו בעל השכלה וניסיון והתורם

לחברה.

בעניין שמן אף הדגישה כבוד השופטת נאות-פרי כי בהלכת שבתאי היה מדובר באירוע חד-פעמי שתוקן ואשר דיון בבית המשפט העליון נערך בו כ-9 שנים לאחר התרחשות האירוע וב"גלגול שלישי" ועל-כן אין להסיק בין עניין שמן להלכת שבתאי.

כבוד השופט שפירא (כתוארו אז) הדגיש בעניין שמן, כי יש לקחת בחשבון את בכירותו של ממלא התפקיד בתאגיד שכלפיו מוגש כתב-האישום וככל שהמדובר בבעל תפקיד בכיר יותר, כך האחריות המוטלת עליו רבה יותר ויש הצדקה להרשעתו.

פסיקה דומה והרשעת נושאי המשרה נעשתה גם בעניין דור כימיקלים.

23. בנסיבות העניין, הרשעת המערער אינה פגיעה קשה ובלתי מידתית, ואיננה סבורה כי יש פער בלתי נסבל בין הפגיעה שבעצם ההרשעה לבין תועלת ההרשעה לאינטרס הציבורי הכללי, ועל-כן אין מקום לקבלת הערעור.

בהקשר לחובתנו לשמור על הסביבה נאמר בקהלת רבא, ז, א(יג): "בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם הראשון, נטלו והחזירו לפני כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי, כמה משובחים הם! וכל מה שבראתי, בשבילך בראתי. תן דעתך, שלא תקלקל ותחריב את עולמי. שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך".

משכך ועל-מנת למנוע קלקול אשר ישליך גם על הדורות הבאים, ואשר לא ניתן יהיה לתקנו, מצווים כולנו לעשות כל שביכולתנו למנוע פגיעה בסביבה, לרבות במקורות המים.

24. לאור האמור לעיל דין הערעור להידחות.

אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ז אב תשפ"א, 26 יולי 2021, בהעדר הצדדים.